

§ 3. Remiss av Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden 2021

Dnr 1.6-378/2019

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2019-08-08

Stockholms stad införde ett valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden den 1 juli 2008. Kommunfullmäktige beslutade i samband med detta att vård- och omsorgsboenden, i förekommande fall, ska upphandlas genom centrala entreprenadupphandlingar.

Remissen innehåller stadsledningskontorets förslag till boenden som ska ingå i nästkommande entreprenadupphandling samt principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

Äldreförvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att det inte finns någon information som talar emot att driften av de tre föreslagna vård- och omsorgsboendena upphandlas och därmed inkluderas i den centrala entreprenadupphandlingen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä (S) och ledamoten Robert Mjörnberg (V) lade fram ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställer förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä m. fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m. fl. (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt egna gemensamma förslag till beslut enligt följande:

1. Äldrenämnden avslår förvaltningens förslag till beslut i sin helhet
2. Därutöver anför följande:

Under den förra mandatperioden beskylldes den dåvarande majoriteten för ideologiska återkommunaliseringar. I föreliggande ärende ser vi nu hur den nuvarande majoritetens enkelriktade fokusering på privata och vinstdrivande alternativ återigen leder till ideologiska upphandlingar av äldreboenden. Majoriteten tycks fortfarande tro att det enbart är det privata näringslivet som kan ge en äldreomsorg med kvalitet. Vi tror något annat. Vi tror att det är bra med mångfald, men vi vet också på att kommunen måste vara en stark aktör bland vinstdrivande företag i branschen, med kontinuitet och kvalitet som de viktigaste ledorden. Stockholms äldreomsorg måste vara för de äldres bästa, inte för företagets bästa.

Det saknas belägg för att privat drift ger bättre kvalitet än kommunal drift. Däremot har det visat sig att privat drift medför försämringar i arbetsvillkoren för de anställda, exempelvis när det gäller rätten till heltid och trygga anställningar. Rätten att alltid omfattas av kollektivavtal garanteras endast när kommunen driver vård- och omsorgsboenden, då krav inte får ställas på kollektivavtal vid upphandling. Den grundlagsskyddade meddelarfriheten liksom allmänhetens insyn är andra viktiga fördelar jämfört med upphandlade verksamheter, där viktig kontroll av välfärdsinstitutionerna hindras av företagssekretess.

Balansen mellan olika driftsformer i stadens äldreomsorg måste ses som helhet eftersom vård- och omsorgsboenden är en stadsgemensam resurs. Ser man över hela staden är faktiskt boenden i egen regi i kraftig minoritet.

När det gäller Hornskroken så anser vi att äldreboendet inte ska upphandlas, utan återgå i egen regi, i enlighet med vår reservation i stadsdelsnämnden. Ett starkt argument för detta, förutom att Hornskroken är ett demensboende där kontinuiteten är särskilt viktig, är att vi med egen regi slipper mycket av den detaljstyrning som är en oundviklig konsekvens av upphandling enligt LOU. Att i detalj reglera verksamheten tio år framöver via en upphandling hämmar utveckling och förnyelse. Just på Södermalm har det inte fungerat bra med de privata utförarna alla gånger, det har till och med hänt att IVO

inte har gett tillstånd efter genomgången upphandling. Detta borde vara något som får väckarklockorna att ringa hos majoriteten. Faktum är att alla boenden som upphandlats de senaste sex åren har en ny utförare idag. Oavsett om de som bodde där var nöjda eller inte så är den gamla utföraren inte kvar. Den högt aktade valfriheten blir då enbart en chimär. Så ser ett systemhaveri ut.

Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende är kommunalt i dag och bör så förbli. Även här ansluter vi oss till reservationen i stadsdelsnämnden. Vården som bedrivs är god och säker och de boende är nöjda och trygga med personalen, vilket även här är av största vikt, då en övervägande majoritet av de boende är i olika stadier av demens. Såvitt vi vet är valfrihet det enda av majoriteten anförda argumentet för en upphandling, men valfriheten för en dement person att välja ett annat boende vid missnöje med det nuvarande är förstås inte lika enkel som majoriteten tror och ger sken av. Tussmötegården särskiljer sig också genom att ha tilldelats förtroende som akademisk nod, vilket är ännu en anledning att behålla boendet i egen regi.

Solbacken på Kungsholmen har drivits av Attendo och det finns inga klagomål enligt ärendet i Kungsholmens stadsdelsnämnd. Men det finns inga garantier för att samma utförare får uppdraget denna gång. Vi har kunnat se i de centrala upphandlingarna att det är mycket sällan samma utförare får fortsätta, vilket brukar resultera i upprördhet och missnöje hos boende och deras anhöriga. Det finns också ett mycket märkligt resonemang i ärendet i stadsdelsnämnden om att detta skulle bibehålla det principiella förhållandet mellan kommunala utförare och privata utförare, den så kallade 60/40-principen. Att överhuvudtaget ta upp det i ärendet är inget annat än ett försök till att lura nämnden. Totalt ska 60 % ha kommunen som huvudman och av dessa utförs idag ca 25 % av privata aktörer som bedriver sin verksamhet på entreprenad. Med denna målsättning är det alltså fullt möjligt att helt ta bort den kommunala utföraren som en valmöjlighet för den enskilde. Det vänder vi oss starkt emot. Vidare anføres andelsargumentet för att låta upphandla denna verksamhet, trots att det över huvud taget inte påverkar de siffrorna. Det är att luras.

Ett av de viktigaste besluten under förra mandatperioden var att flytta de centrala upphandlingarna till äldrenämnden. Det är av största vikt att besluten om våra äldre finns där kompetensen om äldreomsorgen finns. Vi är medvetna om att majoriteten redan i budget för år 2019 beslutade om att centrala upphandlingar ska återföras till kommunstyrelsen. Men som om det inte räckte, delegeras nu allt

beslutsfattande återigen till stadsdirektören. För oss betyder detta inget annat än att majoriteten inte vill ta politiskt ansvar för sina handlingar. Samtidigt innebär det också att äldrenämnden inte får fatta de allra viktigaste besluten - att säkerställa att kvaliteten inom äldreomsorgen bibehålls. Nu är det återigen ideologi och inte kvalitet som är styrande i verksamheterna för äldre. Det enda som synes viktigt är att så mycket som möjligt genomförs av privata företag. Det är med oro vi ser en utveckling där beslut flyttas från en facknämnd med kompetens till central tjänstemannanivå. Därtill blir den så kallade valfriheten helt satt ur spel, då det vid upphandlingen inte längre är den äldre som väljer utförare. Det valet har i och med detta ärende tilldelats stadsdirektören enbart.

§ 4. Anmälan av protokoll från Kommunstyrelsens pensionärsråds (KPR) behandling av remiss av Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden 2021

Dnr 1.6-378/2019

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

Ärendet

Kommunstyrelsens pensionärsråds (KPR) protokoll daterat 2019-08-23 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.